

DEBRECZEN

Debrecen, József királyi herceg-utca 1. (Bika-bérbáz.) — Telefon: 113. szám. Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRTI ÚJSÁG

Egyes szám ára: 4 oldalas 1 pengő 6 oldalas 1'50, 8 oldalas 2 pengő.

Ma egy éve...

Ma egy éve némitotta el az akkori fasiszta uralom a „Debreczen”-t. Német megszállás alatt győztünk, a német faji öröklet magyarországi megszállottjai, a német náciizmus szolgalelkű bérenci hatalmi tébolyukban felragadták a legelmebb emberi jogokat. A magyarok legjobbjait börtönbe vetették. A magyar állam-polgárok tízezreit elhurcolták. Végleg elnyomták a már amúgy is megnyirbált és lehetetlenné vált vélemény szabadságot. Az enyészet sírja felé rángatták ezt a szerencsétlen nemzetet. Odaköltötték az ország szekerét a pusztulásra rohanó germán imperializmushoz. Nemesoda, hogy ilyen körülmények között el kellett némulnia annak a sajtónak is, mely a magyarságra szakadt sötétségben merte lobogtatni a szabadság, függetlenség fátylát.

1944 május 18-án tiltották be a „Debreczen”-t, május 19-én jelent meg abban az évben utolsó száma. Még csak el sem búcsúzhattunk hűséges olvasóközönségünkől. Némán dől ez a lap „sírjába”, mint azok a tízezrek, kiket példátlan szadizmussal gyilkolt le önkény, erőszak és bestialitás.

Ennek a lapnak az üldözötése nem volt újkéletű. Tartott az elkenők folytatott hájsza megelőzőleg már több mint egy évtizeden át. Nincs a megfojtásnak olyan módja, amit ki nem próbáltak volna rajtunk a hatalmaskodók. A legdurvább erőszakot a legfinomabb selegyminőrig mindent magában foglalt és kipróbált a helyi fasisztáknak az a törekvése, hogy elnémissza a „Debreczen”-t. Hányszor referáltak pedig kormánykörökben, hogy Debreczenben hatalmi terjeszkedésüknek és zavartalan önkénykedésüknek „egyetlen akadályja a „Debreczen”. — hát csinálni kell ezzel a lappal valamit.”

Csináltak is. Először meg akarták vásárolni meggyőződésünket. Nagy pénzeket ígértek, ha a „jebboldalra” állunk és kiszálgatjuk a fasiszmus szállásainál. Nem vállaltuk. Pedig a harmincas évek gazdasági válsága akkor dühöngött legjobban és nehez helyzetben voltunk. Nem kellett a Judás-pénz. Olvasóinknak nagy táborra segítségünkre jött és nem hagyta lapját, amely szókimondó hátor hangjával, az igazság feltétlen kimondásával mind szélesebb rétegeket nyert meg magának. Jött aztán a Gömbös-uralom erőszakos módszere, jött Vay László, ki felborította ennek a városnak nyugalmát, békés fejlődését, megrontotta az ősi város legnemesebb erkölcsét és a magyar függetlenség őrtornyában a német fasiszmus előérseit ültette be mérges nyilakkal lövöldözve a város legjobb fiaira. Persze, hogy szálla volt szemében a „Debreczen”. Azaz hogy nemcsak szálla, hanem olyan gerenda, melyet el kellett távolítani hatalmi tébolyának utjából. Ez az ember megmérgezte a város lelét, kiforgatta a maga valóságából. Ha százszázalékosan nem sikerült volna, abban nagy része van a „Debreczen”-nek. Haman aztán volt részünk az üldözötés további változásaiban is. A felszámolt falkolai ifjúsággal

beveretiek nyomdánk, szerkesztőségünk ablakait, az utcára rángattak ellenünk tüntető megrévesztett ifjakkal. Nem rettentünk meg. Elővettük az adócsavart. Préselték a lapot kiadó vállalatot, anyagilag akarták tönkretenni. Pull kutya módjára szolgálták báró Vaynak és társainak a szolgalelkű „hivatalfőnökök” és mar-tak bennünket ahogy csak tud-tak.

Megtanultuk, hogy az igazság szolgálata a legközelebbi pasz-száló. Legalább is az volt abban a rothadt korban. Egész vagyona ment az az anyagi megterhelés, amit a hatalom elémítésünkre kigyalalt. És mégis életben ma-radtunk. Résen voltunk a magyar szabadság és függetlenség bástyá-ján. Nem engedték, hogy a várost véglegesen a reakció mo-sarába taszítsák. A felsémet igazság mellett kitarítottunk. Az ellenzéki gondolatot különösen a városi poltikában éberan ápol-tuk, jól tudván, hogy ezen kereszt-ül lehet megőrizni hamisítatlanul a város jellegét, a függetlenségi gondolatot, a magyar szabadság-ságyát.

Jött aztán a háború, jött a német faji és világhatalmi öröklet fegyverrel való szolgálata, amibe becsodorták az országot rövidlábú vezetői. Nehéz helyzete lett az ellenzéki sajtónak. Ha meg akart maradni, kénytelen volt engedelmessékedni a cenzura-rendeleteknek és az egyéb, minden szabad véleménynyilvánítást megfojtó utasításnak. Az „ahogy lehet” módszeréhez kellett folya-modni. A sorok között kellett írni, elrejtteni a gondolatot. Meg-próbálni mindent, hogy a szigorú cenzura szűrőjén mégis a ma-gyar néphez jusson valami, ami a világos látás s a realitások iránti érzéklet fejleszti. A háborús években hányszor nem az a „Deb-recczen” jelent meg, melyet írtunk, vagy írni szándékoztunk. A cen-zura vörös ceruzája hányszor szántott végig hasábjainkon. Hány és hány cikkünket vetették vissza és mást kellett helyükbe tenni, hogy ne lássa a közönség a kiecnzurázás helyét. És mégis, hála egyik-másik szabadabb szem-lelmi cenzornak, sikerült célunk. A Kossuth-kultusz ápolásával, nemzeti nagyjaink mondasáiból vett idézetek révén mégis sikerült a hajdúsági rónákon kivirágoz-tatni a nemzeti függetlenség, a magyar öntudat, a szabadság iránti vágyat és érzést. Mikor már minden elveszni látszott, mertük hirdetni a demokratikus átalakulás szükségességét és a szociális igazság minden téren való érvényesülését. Nem kedvet-lenített el bennünket, ha átlag tíz ilyen irányú cikkünk közül legfeljebb kettő jelenhetett meg. Ellene szegültünk a faji gyűlö-letnek, sem szépszerével, sem ha-talmi szóval nem tudták bennün-ket rábírní a fasiszmus előkészít-őit arra, hogy céljait szolgál-juk.

A német megszállás bekövet-keztekor még élt a „Debreczen”. Komoly megfontolás tárgyává tettük, hogy a német uralom alatt nem jelentjük meg lapun-kat. „Öngyilkosság lenne” mon-dták rá elverőitaink. Írták to-vább a lapot, sokkal többet ér, ha — bár az erőszakkal, a ger-

Hitler a háború utolsó napjaiban le akarta mészároltatni az összes hadifoglyokat

Magyarországból elrabolt arannyal és ezüsttel teli vonatot fogtak el az amerikai csapatok Ausztriában

A jugoszláv kormány Horthy Miklós és Bárdossy kiadatását kéri -- A nemzetközi helyzet fejleményei -- Enyhült a feszültség a trieszti kérdésben

Az európai béke első hetében a nemzetközi érdeklődés mindinkább a sanfranciscói konferencia és a felmerült kérdések felé fordult. Ezen brit külügyminiszter hazatérve Londonba, a következőket jelentette ki:

„Az értekezlet jól halad előre, jobban, mint gondoltuk, bízom benne, hogy a még fennálló nehézségeket meg fogják tudni oldani.”

A nemzetközi helyzetről Ede-n a következőket mondotta:

„Van néhány súlyos és komoly kérdés, köztük néhány sürgős kérdés. Szeretném ezeket a problémákat mielőbb megtárgyalni a miniszterelnökkel és kollégáimmal.” Majd hozzátette Ede-n külügyminiszter: Oda fogok hárni, hogy tartson a Ház pünkösdi után hamarosan vitát a nemzetközi kérdéssről. Atlee brit helyettes miniszter-elelnök és a munkáspárt vezetője, aki szerdán visszatért San-Franciscóból, ma rádióbeszédet mond.

A TRIESZTI KÉRDÉSBEN

A feszültség enyhült, mivel Tito marsall elrendelte csapatainak az Isonzótól keletre történő visszavonását. Alexander és Tito tábor-nagy csapatai közötti viszony javult. A kikötőben minden fennakadás nélkül folyik a szövetséges hajók terhelése kirakodása. A 8. hadsereg parancsnoka Morgen tábornoknak, Alexander tábornagy vezérkari főnökének kíséretében meglátogatta Triestet.

Párisban újabb magyarázatát ad-ták annak, hogy miért foglalták el a francia csapatok az olasz határ

menti stratégiai magaslatokat. A francia hírgyőzőség jelentése. Eze-rint Franciaország nem óhajt be-olvasztani olasz állampolgárokat, de ha eljön az ideje, kisebb kiga-zításokat kell eszközölni a francia-olasz határ mentén.

A BRIT SAJTÓ

fokozott figyelemmel kíséri a nem-etközi helyzet fejlődését. A vezér-cikkék alaphangja az a kívánság, hogy össze kell egyeztetni Anglia, Amerika és Oroszország álláspont-ját. A „Daily Telegraph” meg-élegetéssel látja, hogy a legszoro-sabb a megértés London és Washington között, de hozzáűzi: az is fontos, hogy ugyanilyen meg-értést teremtsünk az oroszokkal is. Lehetetlenség, hogy a nehézsége-ket egyedül lépésekkel oldjuk meg, mint ahogyan az történt a lengyel kérdésben is. A háború egységét a békekonferencián a tár-gyalóasztal mellett egységnek kell követnie, ha azt akarjuk, hogy megvalósítsuk azokat a céla-kat, amelyekért harcoltunk.

A News Chronicle „A győzelem másnapján” című cikkében a követ-kezőket írja: Ha azt akarjuk, hogy Európa holnapi térképe jobb legyen, mint amilyen tegnapi tér-képe volt, akkor ezt közös meg-egyezéssel kell megvalósítani és nem „a ragadj el, amennyit tudsz” elv megvalósításával. Nagy feladat vár a háború utáni békekonferen-ciákra — írja a News Chronicle.

HORTHY MIKLÓS

volt kormányzó neve mind sürüb-ben szerepel, mióta kiderült, hogy

él és az amerikaiak vették őri-zeiba.

Most jette közbe a jugoszláv kormány a háborús bűnösök listá-ját és azon — mint a londoni rádió jelenti — rajta van Horthy Miklós és Bárdossy László neve is. A jugoszláv kormány kiadatásu-kat kéri a szövetséges hatalmak-tól.

A párisi rádió magyarnyelvu adásában tegnap a következőket mondta:

„A külföldön élő magyarok örömmel értesülnek a budapesti lapoknak arról az állásfoglalásá-ról, mely szerint Horthy Miklós, Magyarország volt kormányzóját a magyar nép bíróság elé utalja. Valóban, Horthy Miklósnak mint háborús bűnösnek kell a nép előtt felelni tetteiért. Ő felelős elsősor-ban azért, hogy Magyarországot másodsor is a germán imperializ-mus szolgálatába szegődött az ország tényleges érdekei és a nép tényleges érzelmei ellenére. Ő felelős azért — Szabó Dezső szavaival élve — hogy agyon fejt pehén és ágyútüllel letűnik a germán hó-dítás eszközéül. Ő felelős azért, hogy annyi magyar ember volt kénytelen külföldön keresni men-deket.”

MEGDÖBBENTŐ

adatok kerültek napfényre Hitle-rék vérlázító terveiről, melyeket a háború utolsó szakában akartak megvalósítani lehetetlen bosszú-szomjuk kiteljesére.

A svájci rádió interjú közöli Burgerhardd folytatott beszélge-

zón fényében csak azt lehet mon-dani, hogy soha többé.

Soha többé ne térjenek vissza azok az idők, melyekben megfo-jtották a szabad gondolatot, me-lyekben a jó magyarok ezrei áll-tak ki mindazt a szenvedést, ü-dözötést, amikben nekünk is ré-szünk volt. Tanulságul szolgál-hat mindez arra, hogy tanuljunk megbecsülni és önzetlenül szol-gálni a tiszta demokráciát, hogy szeressük a szabadságot, tisztel-jük az emberi méltóságot, be-esüljünk a nemzeti függetlenséget és tudjuk megvédeni a demokra-tikus vívmányokat.

Ma egy éve elnémitottak ben-nünket. És ime mégis élünk, mégis itt állunk változatlan erővel a magyar demokrácia szolgálatára. Ezen az évfordulón a hála szavával fordulunk olva-sóink tízezreire, kik kitarították mellettünk jóban, rosszban, — hálaival gondolunk Debrecen de-mokratikus polgárságára és ma-nkasságára, kiknek érzésvilágá-ból vettük az erőt harcainkra és vesszük az erőt további mun-káinkra.

amely riportsorozat egyik nagy-hatalom vezető személyiségét al-jasul becsülte és rágalmozta. Hasonló írásokkal elárasztották akkor az egész magyar sajtót, de egyik írás sem volt olyan becs-telen, mint amit a „Debreczen” hasábjain akartak megjelentetni. Körülbelül az volt a helyzet, hogy ha annak közlésére vállal-koznak, megkegyelmeznék. Nem vállaltuk, nem kellett az ilyen kegyelem. A következmény nem is maradt el, a nyaktólisz rendelt alapján bennünket is kivégeztek — ma egy éve.

Elnézést kérünk olvasóinktól, hogy magunk dolgozunk ilyen nagy teret számunk e szükreszabott hasábjokon. Tudják, hogy nem szoktuk tenni. Most is csak azért szólnak a magunk dolgáról, hogy fellebbentsük a fátyolt an-nak az uralmi rendszernek sajtó-politikájáról, mely romlásba vitte az országot. A „Debreczen”-nek az esete a közel másfél év-tizedes erőszakkal, mozzalksze-rűen illeszkedik be a letűnt idők végzetes történetébe. A szabadság levegőjében, a demokrácia sugár-

Debrecenen keresztül viszik Tarpára Bajcsy-Zsilinszky Endre hamvait

Debrecenben is gyászünnepele lesz

A Bajcsy-Zsilinszky Endre eltemetését előkészítő bizottság ülést tartott Balogh államtitkár elnökségével. Bajcsy-Zsilinszky Endrét a nemzet halottjának tekintik, ennek megfelelően nagyszabású gyászünnepele keretében fogja az egész ország búcsúztatni. Hamvai jelenleg Sopronban vannak, ahol Sopron népe 24-én rendez gyászünnepele. 25-én szállítják Budapestre és az Országház előcsarnokában ravatalozzák fel.

Budapestre a gyászszertartás május 27-én délelőtt 10 órakor lesz az Országház lépcsőjén. A szertartás során az evangélikus egyház elkészíti imával búcsúztatja a nagy halottat. A kormány részéről Miklós Béla miniszterelnök, a Buda-

pesti Nemzeti Bizottság részéről Tildy Zoltán, a Független Kisgazda Párt elnöke mond beszédet. Búcsúztatót mond a parasztság és az ifjúság egy-egy szónoka is. A gyászmenet az ez alkalomra felidézett Alkotmány-utcán és Bajcsy-Zsilinszky-úton (régii Vilmos császár-úton) át vonul a Deák Ferenc-térre, ahol az evangélikus templom előtt rövid imával és a polgármester szavaival búcsúztatják el örökre Budapesttől.

A hamvait szállító autó innen Debrecenbe hajt, ahol Debrecen népe 28-án tart gyászünnepele. Másnap Tarpán, a Bajcsy-Zsilinszky-család sírhelyén helyezik örök nyugalomra.

Elfogták Bécsben Rajniss Ferencet és Antal Felicides Románt

A budapesti „Kis Újság” jelentése szerint Rajniss Ferenc és Tárcsai Felicides Román a bécsi rendőrség fogta. A bécsi ellenállás egyik főszereplője a belvárosi Spiegelgasseban volt, ahol az első kerületi ellenállási csoportnak Pataky Antal bécsi magyar vendéglős volt a vezetője.

A bécsi magyar borházban gyülekeztek a Schutzbundista vezetők és innen indult el a belvárosi ellenállási mozgalom.

Amikor a vörös hadsereg Bécsbe is bevonult, az ellenállási mozgalom vezetői rendezmeneteket közelegtek váltak és legutóbb egy szemele alkalmával a mariahilferstrassei Gern-Gross áruház alagsorában felfedezték Rajniss és Tárcsai Felicides.

Rajniss Ferenc altisztnek jelentkezett az áruházban, míg Tárcsai Felicides Románnak nem volt „állása”.

Százezer pengő értékű gazdtalan szörme a bíróság előtt

A debreceni törvényszék dr. Farkas Aladár elnöke alatt működő büntetőtanácsa pénteken tárgyalta Tóbi Imréné debreceni lakos lopási, gazdasági és megvesztetési ügyét. Maga a bűnügy nem jelentékeny. Tóbiné számos lopást követett el, a lopott holmit megvásárolta, azonkívül a házkutatást tartó egyik detektívet szalonával akarta megvesztetni. A házkutatásnál igen sok lopott holmit találtak meg nála, így neműt, finom perzsa szőnyeget. Ezen-

kívül több mint százezer pengő értékű szörme, bundaanyagot, ami valószínűleg valamelyik szörmeüzlet kifosztása után jutott birtokába és amelyről azt állítja, hogy 580 pengőért vette a zsvbvasárban. A szörmeknek tulajdonosa ismeretlen. A bíróság a tárgyalást több tanu kihallgatása végett elnapolta és most keresik az állítólag 580 pengőért vett és százezer pengőért érő szörmek, bundaanyagok, kidolgozott szörmek gazdáját.

Városi közgyűlés foglalkozik a cukrászdák kérdésével

Téves híradás jelent meg arról, hogy a főispán mint Debrecen közigazgatási kormánybiztosa rendelkezést hozott a búza- és rozsárlományok, cukornak, tejnek, vajnak és zsírnak a cukrásziparban való felhasználási tilalmáról. A tévedésen alapuló közlemény hatása alatt a debreceni cukrásziparosok küldött-sége Szalkay Árpád vezetésével, a cukrászsegédok szervezeteinek küldöttsége pedig Rejner Tiborral élén megjelent a főispánnál és hivatkoztak arra, hogy Debrecenben mintegy 2000 ember existenciáját érintené az ilyen irányú rendelkezés a cukrász munkaadók és segédok családtagjaival együtt. Kértek a főispánt, hogy védje meg a szükséges debreceni cukrászipar érdekeit. Egyben bejelentették, hogy ők maguk is kérik a rendőrségtől a legszigorúbb ellenőrzést a munkakerülőkket és ártulópöklökkel szemben. A munkaidőben, főleg a délelőtti órákban való zenélést sem tartják kívánatosnak. Ugyan-ekak járt őr főispánnál a népzene-szakszervezet küldöttsége. Róvid Vilmos vezetésével s szintén existenciális okokra hivatkozott, egyben felmutatták, hogy engedélyt kaptak munkanélküliségükre tekintettel a rendőrségtől és szakszervezettől a nyilvános helyeken, cukrászdákban való működésre.

Őry István főispán ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következőket mondta:

— Az elmúlt napokban három küldöttség járt ebben a kérdésben hivatalomban. A munkások szakszervezetének kiküldöttjei azzal a kéréssel jelentek meg, hogy a cukrászüzemek forgalombahozatalát tiltsuk el és az ott összegyűlt részben munkakerülő, feketézésből élő egyéneknek a rendőrség által való felülvizsgálatát rendeljük el. Magam is sok tekintetben egyet-értek a szakszervezetek kiküldöttjeinek óhajával. Viszont a cukrász- ipar és az abban dolgozó munkások érdekeinek, existenciájának megvédése is figyelembe veendő szempont. Mivel e kérdés nézetem szerint az egész város közönségét érdekli úgy, így döntést csak a városi törvényhatósági bizottság véleményének meghallgatása után fogok hozni. A jövő héten a városi közgyűlés összeül és felvetetem tárgysorozatára ezt az ügyet, hogy ott széles körben és minden szempont figyelembevételével megvitathassák. A nálam járt másik két küldöttségnek, a cukrász munkaadók és alkalmazottak, valamint népzene-szakszervezetek kiküldöttjeinek is ezt a választ adtam.

Egétésre alkalmas denaturált szesz pótló kapható IZSÁK festéküzletben Csapó-utca 17. szám.

Internálta a rendőrség Karsay Gusztáv adóügyi tanácsost, Sipos Árpád detektívfelügyelőt és Szinay őrnagyot

A debreceni rendőrség politikai osztálya internálta Sipos Árpád ny. detektívfelügyelőt, aki 1943-ban, mikor Berger Hermann debreceni lakos elűszárolta neki külföldi rádióhírei alapján, hogy Biztertt és Tuniszt elfoglalták a szövetségesek, ezt feleltetésnek elmondta, mire Berger őrizetbe vették, a kémelhárítóknál megkínózták, majd Kistarasára internálták. Sipos Árpádot jobboldali magatartása miatt a népbíróság elé állították.

Ugyancsak internálta a rendőrség Karsay Gusztáv forgalmi adóügyi tanácsost, Csemete-utca 14. szám alatti lakost, mert résztvett a nyomozás megállításai szerint a gettóban elkövetett visszaélésekben, magántulajdonok jogaitan elközbálásban és hivatalos hatalommal való visszaélésekben. Megállapítást nyert, hogy Karsay erősen jobboldali beállítottságú egyén, akin k fivére csendőrezvezes. Barátja volt Bakó László államtit-

kárnak, melegen gratulált neki kinevezéséhez és szorgalmazta nála a zsidó ügyek elintézését. A felismerült adatok szerint a gettóból saját számára bútorokat és élelmiszereket tulajdonított el. Gúnyolta a gettóban megmozgott, kifosztott ezerekenként embereket és nem engedte meg nekik a rendeletileg megszabott 50 kg. csomag elvitelét sem. Okmányait szétlépte s azt mondta: „Ahoval maguk mennek, ott csak számja lesz az embereknél, ott nem lesz erre szükség!” Karsayt a népbíróság elé állították.

Internálótáborba kerül vitéz Szinay István őrnagy, volt városi tisztviselő is, aki szovjetellenes magatartást tanúsított, szabadesz-patos volt, emberellenül bánt az orosz hadifoglyokkal, kegyetlenkedésével a fronton sok embert halálba kergetett a nyomozás adatai szerint. Tagja volt a rögtönítélő hadbírósnak. Szinay szintén a népbíróság elé kerül.

Veszedelemben van Debrecen természet és madárvédelmi kultúrája

Dr. Nagy Jenő kérelme Debrecen közönségéhez

Most, amikor a fakadó, békehozó tavaszban, a pompásan zöldelő Nagyerdőben ismét visszhangzik a madáronok, felkerestük Debrecen élő természetvilágának, madárvilágának, a Nagyerdőnek közismert kutatóját és ismertetőjét, dr. Nagy Jenőt, a Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület elnökét, hogy megtudjuk tőle, mily hatással volt az elmúlt háborús felrobbanás a mi madárvilágunkra.

— Nem kezdekhet mással a nyilvánosság számára nyilatkozatomat — mondotta — mint a legmélyebb fájdalommal és szavunk kifejezésével, a mi kedves alapítónk és elnökünk, Szécsényi-Nagy Jenőnek tragikus halála felett. Ott, a Nagyerdő szélén, az ő szén háza — most Pénnéji romok — mutatják azt a szörnyű tragédiát, amely mefosztotta Debrecen-t a minden szépeit és létezőitől dolgozó és áldozó fiatal és minket a Madárvédelmi Egyesületet és Debrecen város természetét és madárvédelmét a legteljesebb munkatársunktól és pártfogóinktól. Emlékre az egyesület majd külön alkalommal fog visszatérni.

A madárvilág a jelen háború nélkülözhetetlen része, de a természet segítségünkre volt és az enyhe tél nem engedte őket éhezni. A hideg tavasz miatt később jöttek vissza a felöltő madarak és mintha a sólyok, fehérek kisebb számban lennének. Ők is sok helyen csak romokat találtak. A sok meamaradt gázos parlag, anélkül karkok csak kedveznek madárvilágunknak. Ők nem szeretik a rendezett mezőgazdálkodást, a kinosz kiűzött brókazati kerteket. Az elvadult kertekben inkább meztelenszik a fűmélő és az éneklő madarak. Így most többféle mályva és hártya a kertekben.

Azokban nagy veszedelem fenyegeti a Debrecen kultúrájának annyira értékes természetvédelmi és természettudományi kérdéseinket. A Csapó-utca 16. szám alatti a visszavonuló németek és orosz helyek teljesen kifosztották és ezzel a Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület székháza — Debrecen és a Tiszántúli madártani intézete —, amely 22 év óta kiinduló és központja volt a madártani és védelmi természetvédelmi, állatvilágban a természetrajzi művelődésnek nemcsak a Tiszántúli és az országos, hanem más nemzetközi viszonylatban is elismert. Ez az intézmény most mint ilyen megszűnt működni, mert háborús és gazdasági okok miatt, tudományos munkához nélkülözhetetlen szakkönyvtáram, 40 éves orosz Európában vezetett kutatómunkám napló, jegyzetei, fényképei, tásvései, stb. és minden utazási felszerelés mind elveszett. Ez pedig nemcsak az én veszteségem, hanem Debrecen városáé is. Kolláé és a közönségé sőt az egész ország tudományos kutatók is, mert hiszen én már régóta kapcsolatban vagyok az északkeurópai és ázsiai kutatókkal, sokat végző orosz madártudósokkal és partvidéki kutatókkal. Északkeurópai és részben orosz területen is szakkörök voltak az orosz szakemberek munkálatai is.

Hogy működjen már ez a szép eredményeket felmutató intézet, ha hiányzik a tudományos anyag, eszköz és hiányzik nekem is a lakhatási és életlehetőség.

Miután jól tudjuk, mert az előzetes nyomozások is beigazolták, hogy a háborúban nagy ingóságok és felszerelések egyrészt helybeliek vitték el, egyesek talán abból az elgondolásból, hogy azok a pusztulástól megóvóak. Most tehát ama kérdéssel foglalkozok a fentiek megértő és átérző leírására, emberekhöz, hogy származásukat vissza az elvitt ingóságokat, illetve azok foltait.

lasában legyenek segítségemre akár levélbeni bejelentéssel és tegyék lehetővé, hogy azt a tisztán közérdekű és így Debrecen lakosságának érdekeit szolgáló önzetlen munkásságomat tovább is folytathassam. Elgondolható, mily lelki megrendülés ért akkor, amikor életem munkásságának eredményeit elvesztetem.

Felkérem továbbá egykori és jelenlegi tanítványaimat, legyenek segítségemre ingóságaim visszaszerzésében. Különösen ügyeljenek a magyar, német, angol, orosz nyelvű, főleg madárral foglalkozó szakkönyvekre. Ezeket vagy a róluk szóló írásbeli jelentéseket a Harmathy-féle könyvtárhoz viszeszi át. Más ingóságokat kérem a lakásom szomszédságában, Csapó-utca 12. alá övezgy Bálintéhoz leadni.

A madártani tudományt általában nagy veszteség érte most, mert a Kolégium állattáranak gazdag múzeuma is szintén megsemmisült, 22 évi munkám eredménye pusztult el. Azonkívül a budapesti madártani intézet világ-hírű gyűjteményével és szakkönyvtárával teljesen a lángok martaléka lett. Így most annál inkább szükségünk volna rá, hogy Debrecenben mentésük meg még, amit lehet és a kulturális munkát tovább is folytathassuk.

Különösen fájdalmas a Nagyerdő madarairól felvett gramofonlemezek elvesztése, hiszen azzal jelen is madárvilágunk közismert elő és akkor is értékes emlék maradt, amikor a Nagyerdő madárvilága elpusztult. Ennek visszaszerzése is tudományos érték.

Elfogták Bécsben Barabás Sári énekesnőt

A nyilasokkal együtt Budapestről elmenekült Barabás Sári operaeénekesnő is, aki a művészvilágban közismert volt szélsőjobboldali beállítottságáról. Biztos forrásból nyert értesítésünk szerint Bécsben elfogták és néhány napon belül Budapestre hozzák.

A III. sz. Igazoló Bizottság folytatja tárgyalását

A debreceni III. sz. Igazoló Bizottság f. hó 22-iktől kezdve folytatja tárgyalásait. A bizottság minden héten kedden, szerdán és pénteken délután 3-tól 6-ig tárgyal az állami anyakönyvi hivatal Baltazar Dezső-u. 4. szám alatti helyiségben. Az igazolás alá kerülő közalkalmazottak névjegyzéke a hivatalban a tárgyalások előtti napokon újból ki lesz függesztve. Irásbeli panaszokat Medgyessy Béla nyilvántartó bizottsági jegyzőnél lehet beadni a hivatalos órák alatt. A f. hó 22-é ezt követő tárgyalásokon a debreceni postahivatalok és postataigazgatóság alkalmazottai kerülnek igazolás alá.

Dr. Rényi Andor a III. sz. Igazoló biz. elnöke.

VAGYONMENTŐ Bádagos-u.

Gulyás Pál emlékezete az Ady Társaságban

Az Ady Társaság ma délután 4 órakor a Déri-múzeumban a költő halálának egyéves évfordulója alkalmából Gulyás Pál-emlékünnepet rendez. Az ünnepélyt Szabó Árpád nyitja meg. Tóth Endre felolvassa „Gulyás Pál emlékére” c. versét, Kovács Ferenc Gulyás Pálról, az emberről beszél, a költőt pedig Kardos Pál méltatja. Gulyás Pál verseiből Aba Ildikó, Juhász Iza, Pongor Éva, Horváth Jenő és Poór Jenő szaval. Belépődíj: az első tíz sor 2 P, a többi hely 1 P.

Egyesítik Szabó Gyula és Kovács Gábor rendőrtisztek népbírósági bűnügyét

Mint ismeretes, Kovács Gábor rendőrtisztat még februárban elfogta a rendőrség és azóta internálták és fogságban van. Kovács Gábor volt a debreceni gettó egyik parancsnoka és népellenes bűntett miatt folyik ellene az eljárás, mivel részese volt emberek törvénytelen megkínzásának.

Szabó Gyula rendőrtanácsost most fogták el és ő is a gettóbéli szereplése és más népellenes, háborús bűnelemény miatt kerül a népbíróság elé. Mivel Szabó Gyula és Kovács Gábor bűnügye sok vonatkozásban összefügg, azonosak a tanúk is, hír szerint Szabó Gyula és Kovács Gábor bűnügyét egyesítik s egyszerre tárgyalják le. A tárgyalásra júniusban kerül sor. A tárgyalásra kihallgatják a volt zsidótanács tagjait, valamint több deportálásból hazatért férfit és nőt is.

Megindult a tábori postaforgalom

A hadművelleti területre elvont magyar hadosztályok és a hátsó ország között a tábori postaforgalom megindult.

A tábori posta egyelőre csak levélpostai küldeményeket közvetít (levél, levelezőlap).

A feladásra szánt küldeménye ken a címzett nevén és rendfokozatán kívül csak a tábori postaszámot szabad feltüntetni. Egyéb megjelölés tilos.

Övashatáron, vagy szabálytalan címezéssel ellátott küldeményeket a tábori postahivatal nem továbbít.

Szódavíz
kapható SZLIUKÁNÁL
Teleki-utca 100.

SOLTI Sas-u. 2.
Elida, Hudnut, Tosca, 4711, kölni és puderek, kéz- és arckrémek. Parafin és hajolajok. Olla, Primeros, Donna, gumi cikk különlegességek.
SOLTI Sas-u. 2.

ARANYAT
fazonárban is vesz
SZELECSÉNYI
SAS-UTCA 2.

Férfi ruháért, méter áruért,
rövid áruért
NAGY ÁRAT FIZET
ÁDÁM és VAS
Csapó-u. 30.

VÉTEL Szövetek, selymek, vásznak **ELADÁS**
Férfi-nőruhák, harisnyák.
PAPP Textil-Divatáru Dégenfeld tér 4.
kereskedés

Izléses kivitelű **NŐI SZANDÁLOK**
HEGYINÉL
Piac-utca 53, Hungária épület

